

Горшкова Л.О.старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Державний університет «Житомирська політехніка»**Horshkova Liudmyla**

Zhytomyr Polytechnic State University

**РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО «ЗЕЛЕНОГО» ТУРИЗМУ
ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ**

У статті розглянуто сутність та особливості розвитку сільського «зеленого» туризму як складника туристичного комплексу. Методом наукового абстрагування уточнено зміст поняття «сільський «зелений» туризм», у складі туристичної галузі проведено класифікацію форм і видів його функціонування на регіональному рівні. Дослідження, проведені у статті, стосуються сільського («зеленого») туризму як напряму розвитку сільських територій, визначено його роль у забезпеченні конкурентоспроможності туристичного продукту регіону. Аналізуючи та узагальнюючи результати наукових розробок багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, визначено сільський («зелений») туризм як вид відпочинку, що пов'язаний із туристичною діяльністю в сільській місцевості. Обґрунтовано привабливість сільського («зеленого») туризму для розвитку туристичної діяльності та визначено даний вид туризму як альтернативу діяльності господарств сільського населення.

Ключові слова: сільський («зелений») туризм, рекреаційний відпочинок, агротуризм, турпродукт, садиба, сільські території.

Постановка проблеми. Туризм – подорож із метою відновлення сил і дозвілля, що забезпечується певним набором послуг задля її досягнення. З кожним роком популярність туризму збільшується, і для сучасного туриста дуже важливо забезпечити три складові частини відпочинку: ландшафт, традиції, дозвілля. Сільський «зелений» туризм – порівняно новий вид туризму, який в останні роки охоплює все більший сегмент туристичного ринку. Однак вплив цього виду туризму на розвиток туристично-рекреаційної галузі та популяризацію певного туристичного регіону недостатньо вивчений і проаналізований, тому потребує науково обґрунтованого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сільський «зелений» туризм дедалі частіше стає предметом наукових досліджень та дискусій на різноманітних конференціях, форумах і круглих столах. Так, умови функціонування сільського «зеленого» туризму, чинники впливу та їх оцінка у сфері сільського зеленого туризму досліджуються у працях багатьох науковців та практиків.

Як і українськими, так і зарубіжними науковцями проведено цілу низку досліджень і розроблено практичні рекомендації для сфери сільського «зеленого» туризму. Серед авторів-дослідників, що займаються напрацюваннями з даної проблеми, можна відзначити О. Бейдика, В. Васильєва, П. Горішевського, Ю. Зінька, В. Мацолу, В. Кравціва, М. Рутинського, Н. Гордецьку, L. Roberts, D. Hall, R. Sharpley, J. Sharpley, C. Michael Hall, John Jenkins, Bruce David,

Margaret Whitla, S. Medlik та багатьох інших, які містять не тільки глибокий науковий аналіз стану сільського «зеленого» туризму та особливостей його розвитку, а й розкривають проблеми, що мають місце у даній сфері.

Формулювання цілей статті. Наше дослідження має на меті обґрунтування наукових засад і розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку сільського «зеленого» туризму, вдосконалення організаційно-економічних механізмів сільського «зеленого» туризму, виявлення проблем та обґрунтування перспектив його розвитку. Для реалізації цієї мети поставлено такі завдання:

- узагальнити теоретичні аспекти дослідження сільського «зеленого» туризму як складника туристичного комплексу;
- проаналізувати чинники та передумови розвитку сільського «зеленого» туризму як перспективного виду туризму;
- проаналізувати особливості формування характеристик туристичного продукту сільського «зеленого» туризму як напряму розвитку суб'єктів підприємництва;
- виявити проблеми розвитку сільського «зеленого» туризму в сучасних умовах.

Вклад основного матеріалу. Сьогодні ми споглядаємо підвищення попиту на природний рекреаційний відпочинок. Саме орієнтуючись на такий попит і на селянські традиції, необхідно використовувати цей шанс та розвивати сільський «зелений» туризм.

Для України сільський «зелений» туризм – відносно нове явище, хоча відпочинок на селі був популярним у відомих українських письменників, художників, артистів і політиків із давніх часів. На сучасному етапі розвитку сільський «зелений» туризм виступає інноваційною формою диверсифікації агробізнесу, яка може суттєво сприяти реалізації концепції сталого розвитку як в аграрній галузі, так і в економіці країни.

Основними передумовами розвитку сільського «зеленого» туризму є:

1) наявність ресурсів сільського «зеленого» туризму (довкілля, ландшафт, архітектурна спадщина, культурна спадщина, релігійні обряди та традиції, місцеве населення, економічна діяльність, інфраструктура та послуги);

2) сільський «зелений» туризм має розвиватися в суто сільському оточенні, який відзначається особливим способом використання простору та соціальним життям: низькою демографічною наповненістю та щільністю забудови, домінуванням природних та сільських ландшафтів, економічною активністю (сільське господарство, лісництво та тваринництво); спосіб життя характеризується відчуттям належності індивіда до громади, сільської культури та особливим ставленням до довкілля;

3) наявність місцевих мешканців, які планують займатися малим бізнесом у селі. Сільський туристичний бізнес відрізняється від традиційного комерційного туризму: сільські садиби та пансіонати зазвичай маленькі, сімейні, мають мало кімнат і не потребують великих інвестицій;

4) зв'язок із місцевим населенням – використання потенціалу людських та природних ресурсів у даному регіоні. Місцеві жителі краще знають власні цінності, наявні ресурси та потреби. Вони повинні мати можливість контролювати розвиток власного туристичного продукту;

5) використання та збереження місцевих особливостей. Концепція сільського «зеленого» туристичного продукту має бути тісно пов'язана з особливостями місцевості, включаючи її імідж, сприйняття ландшафту та способу життя. Вона має виділяти переваги території і підкреслювати їх із метою поліпшення іміджу місцевості.

Проведені в багатьох країнах дослідження щодо визначення рівня економічної активності сільських сімей у сфері туризму вказують, що це пропонування туристам основних складників туристичного продукту, тобто розміщення і харчування – альтернативний спосіб використання сімейного потенціалу сімейного аграрного господарства та джерело додаткових прибутків. Доволі популярними послугами у цій сфері є: організація піших, велосипедних чи кінних екскурсій; катання на санчатах; організація спільних забав при вогнищі; місцевий фольклор; виступи артистів; демонстрація і майстер-класи з приготування регіональних страв; місцеві ремесла тощо.

Окрім надання мешканцями села різноманітних послуг, які збагачують туристичну пропозицію, пере-

бування туристів на сільських територіях великою мірою збільшує попит на непов'язані з туризмом блага і послуги, що тим самим стимулює розвиток сільської інфраструктури. Торговельні і гастрономічні об'єкти, банківські та поштові послуги, аптеки й медичні заклади, автозаправки і станції обслуговування автомобілів будуть слугувати не тільки туристам, а й місцевим мешканцям, яким надаватимуть послуги, сприяючи поліпшенню умов життя, водночас гарантуючи більшу рентабельність усієї мережі послуг.

Завдяки розвитку туризму можливим є поступова реставрація історичних об'єктів, що знаходяться на сільських територіях, а також їх нове використання так, щоб отримувати прибуток.

Розвиток туризму на сільських територіях – це також (унаслідок збільшення попиту) можливість відновлення рослинного та тваринного виробництва аграрних господарств, а висока якість і свіжість продуктів, що придбаються безпосередньо в господарстві, дають змогу встановити більші ціни.

Сільський туризм, будучи важливим чинником економічного розвитку територій, також спонукає до суспільного розвитку. Пізнання туристами внаслідок безпосередніх контактів із сім'ями аграріїв переваг натурального господарства, стилю життя і праці в рільництві, культурних цінностей села, сили традицій, звичаїв збільшує повагу до них і водночас сприяє зростанню серед самих мешканців сіл почуття власної значущості, місцевого патріотизму, активному ставленню членів сільської громади до соціально-економічного розвитку села, інтересу до місцевої архітектури та пам'яток матеріальної культури, традиційних ремесел, ремісництва, кулінарному мистецтву тощо. Присутність туристів у господарстві і на території села підсилює діяльність щодо чистоти й естетики, у перспективі підвищуючи якість життя самих мешканців.

Більше того, необхідність задовольняти різноманітні потреби туристів, які перебувають на сільських територіях, зароджує потребу колективних дій сільської громади в створенні всебічних пропозицій, які охоплюють розміщення, харчування, транспорт, відпочинок, екскурсії, розваги тощо.

Відповідно до вищенаведеного, інтенсивний розвиток цього виду туризму, на нашу думку, спровокували такі основні чинники:

– привабливість сільських територій для мешканців міст, для яких село – це можливість відпочити від цивілізації, промисловості і поспіху життя;

– мода на відпочинок на природі, оскільки шумні багатолюдні курорти з типовою програмою відпочинку втрачають свою популярність;

– розвиток транспорту і поліпшення якості доріг, що дасть змогу легко й швидко добратися до віддалених територій із чистим середовищем;

– доступність цієї форми відпочинку для людей із невисокими доходами;

– можливість харчуватися місцевою кухнею з типовими сільськими стравами, запахами і смаками;

– індивідуальний, особистісний підхід господарів до гостей з урахуванням індивідуальних туристів.

Нині в сільській місцевості функціонують такі види туризму:

- сільський туризм;
- агротуризм;
- екологічний туризм (екотуризм);
- агроекотуризм.

Варто з'ясувати, що вони мають спільного та в чому відмінності. Так, під сільським туризмом (rural tourism) переважно розуміють вид туризму, сконцентрований на сільських територіях. Він передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, сільськогосподарських і народних музеїв, а також центрів з обслуговування туристів із провідниками та екскурсоводами.

Сільський туризм – відпочинковий різновид туризму, що відбувається в сільських садибах, де власник господарства надає послуги з розміщення та харчування; основна мета цього виду туризму – пасивний відпочинок і вивчення побуту селян [3, с. 155].

Агротуризм – пізнавальний та відпочинковий вид туризму, що має на меті використання підсобних селянських чи фермерських господарств або земель сільськогосподарських підприємств, які тимчасово не використовуються в аграрній сфері. Це явище містке, що включає ланцюжок «турист – господар – селянське господарство – село – природне середовище» [4, с. 103].

Екологічний туризм (екотуризм) – це форма подорожі, сприятлива для навколишнього середовища. Вона відбувається на територіях, що мають природничу цінність (національні та ландшафтні парки). Цей вид туризму спрямований на охорону природного й культурного середовища регіонів, які відвідуються туристами. Він передбачає, що учасники цих подорожей – люди з високою екологічною свідомістю.

Синонімами поняття «екотуризм» є «зелений туризм» (green tourism), «природничий туризм» (nature tourism). Виділяються такі форми екотуризму, як активний екотуризм (піший, велосипедний, водний, кінний, рибальство), фауністичні та флористичні поїздки (орнітологічні поїздки, полювання, тематичні поїздки), культурологічні й етнографічні поїздки.

Агроекотуризм – відпочинок у селянській родині, яка займається сільським господарством органічними (біологічними) методами (у господарствах, які мають відповідні сертифікати чи перебувають у процесі екологічного перепрофілювання) [8, с. 147].

Сільський туризм та його різновид агротуризм мають багато спільного з екотуризмом і часто відповідають багатьом його пріоритетам, зокрема: збереження природничого та культурного середовища, підтримка добробуту місцевої громади, постачання туристам харчів із місцевих продуктів. Деякі власники агротуристичних господарств, розташованих поблизу природоохоронних територій, ставлять туристам проекологічні вимоги. У сільських місцевостях організовують відвідувачам багато додаткових послуг, що включають

екотуристичні програми: кінні та велосипедні прогулянки, маршрути знаковими стежками в національних і ландшафтних парках, природничі подорожі, збирання ягід та грибів. Але сільський туризм (агротуризм) і екотуризм відрізняються основними цілями використання вільного часу. Їх головна відмінність полягає у базових мотивах подорожування.

Сільський туризм – це форма проведення вільного часу у вигляді стаціонарного відпочинку, тоді як базовою метою екотуризму виступає активне відкриття дикої природи, традицій і культури, їх глибоке пізнання й сприйняття. Сільські оселі можуть використовуватися як база для ночівлі та харчування екотуристів. У спеціалізованій літературі з'явилося нове поняття «екоагротуризм», що передбачає відпочинок у селян, які вирощують сільськогосподарську продукцію із застосуванням екологічних методів. Тут агротуризм поєднується з екологічним сільським господарством.

Зокрема, відпочинок в українських селах було визначено як «сільський «зелений» туризм». Він охопив широкий спектр форм відпочинку на селі – від стаціонарного відпочинку в сільській місцевості (власне сільський туризм), відпочинку в туристичних центрах і курортах, що розташовані в селищах і малих містах, до відпочинку в сільських дворогосподарствах (агротуризм) (рис. 1).

Наведена схема чітко ілюструє, що сільський «зелений» туризм є ширшим поняттям, тоді як агротуризм і екотуризм указують на одну зі сфер туризму – відпочинок у сільській місцевості або активний відпочинок із метою збереження та відновлення природи.

Далі представимо результати дослідження існуючих підходів до сутності поняття «сільський «зелений» туризм» (табл. 1).

Огляд літературних джерел та власні дослідження дали змогу запропонувати визначення сільського «зеленого» туризму, під яким розуміємо специфічний вид туристичної діяльності, що акумулює різні форми організації туризму, які реалізуються на базі села, що своїм наслідком здійснює соціо-еколого-економічний вплив на розвиток сільських територій регіону шляхом раціонального використання наявного природно-ресурсного та людського потенціалу.

Усі існуючі та досліджені підходи до визначення суті сільського «зеленого» туризму дають змогу виділити та узагальнити основні особливості цього виду туризму:

- розміщений та функціонує у сільській місцевості;
- спирається на своєрідні властивості села, такі як відкритий простір, сільськогосподарське виробництво, контакт із природою, традиційні обряди і звичаї, культурна спадщина;
- сільська автентика як самих туристичних об'єктів, так і видів діяльності;
- традиційний за своїм характером;
- різноманітний, який відображає складність сільського середовища, економіки й історії;
- специфічний ритм сільського життя;

– свіжа їжа, вироблена в господарстві власника садиби або в селі.

Відповідно до ідентифікованих специфічних особливостей, головною метою сільського «зеленого» туризму є формування нового туристичного продукту, що виходить за межі традиційного уявлення про туристичну пропозицію і має враховувати природну, історико-культурну специфіку регіонів, а також більш істотно урізноманітнює традиційні пропозиції на ринку туристичних послуг.

Сільський «зелений» туризм сьогодні ефективно використовується як вид діяльності, який дає селянам певні додаткові доходи від окремих видів діяльності (рис. 2).

Цей вид зайнятості є ще одним способом залучення надлишкової робочої сили, яка вивільнилася із сільськогосподарського виробництва, якого практично немає в області, адже відомо, що малі підприємницькі структури в аграрному секторі економіки України

функціонують на принципах самокупності, самозабезпечення, самостійності у виборі напрямів діяльності та повної відповідальності за результати діяльності. Тому сільський туризм можна вважати одним із перспективних напрямів розвитку підприємництва в сільській місцевості.

Власники садиб створюють додаткові робочі місця, цим самим зменшуючи безробіття на селі, надають послуги, пов'язані з проживанням і харчуванням, а також атракції, пов'язані зі звичайним побутом сільського жителя (випікання хліба, рибальство, вечери при вогнищі, участь у польових роботах та святкуваннях) за певну плату, що саме є прибутком для власників такої садиби.

Підводячи підсумок, можемо сказати, що розвиток сільського «зеленого» туризму дасть змогу вирішити проблеми українського села, сприятиме: а) підвищенню рівня зайнятості населення; б) зростанню доходів сільських жителів за рахунок надання

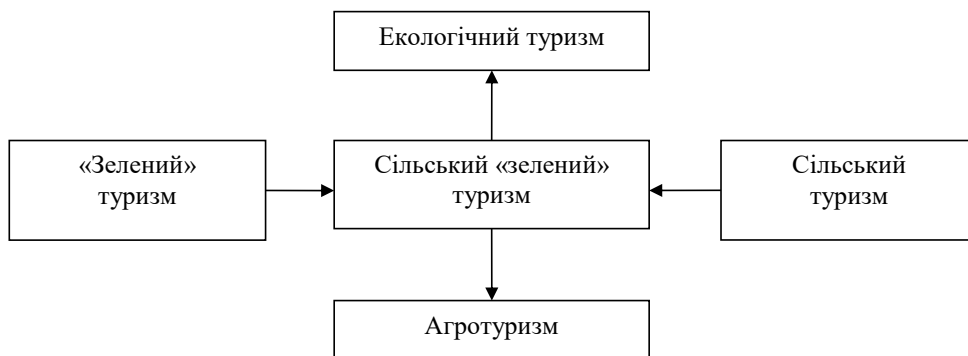

Рис. 1. Взаємозв'язок між окремими поняттями сільського «зеленого» туризму

Таблиця 1

Дефініції категорії «сільський «зелений» туризм»

Автор, джерело	Визначення
П. Горішевський, В. Васильєв, Ю. Зінько [3]	Відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях, який передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, аграрних і народних музеїв, центрів з обслуговування туристів з екскурсводами
В. Биркович [2]	Специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості, а також культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону
М. Рутинський, Ю. Зінько [7]	Відпочинок у сільській місцевості характеризується тим, що, по-перше, відпочивальники ведуть сільський спосіб життя і знайомляться з місцевими звичаями; по-друге – це надання господарями туристу-відпочивальнику (споживачу) якісної послуги, яка повинна повністю відповідати його платоспроможному попиту
О. Лукомська [6]	Вид проведення вільного часу у формі стаціонарного, з можливістю недалеких виїздів чи походів, відпочинку в сільській місцевості
М. Кляп, Ф. Шандор [5]	Специфічна форма відпочинку на селі, де суб'єктами надання туристичних послуг є не професіонали, а мешканці села – власники особистих, підсобних та фермерських господарств, які спираються на наявні місцеві ресурси, а також сфера, що сприяє заохоченню сільського населення до розвитку приватної ініціативи, до забезпечення самозайнятості й підвищення рівня та якості життя на селі
С. Щербак [9]	Вид туризму, що передбачає розміщення туристів у сільській садибі для відпочинку та отримання ними відповідних послуг (традиційних основних: проживання (екологічне, культурне, історичне розташування), харчування (екологічно чисті продукти, дегустація місцевих (домашніх) страв), розваг (участь у фестивалях, ярмарках, організації традиційних свят); традиційних додаткових: робота на фермі, городі, у саду, на господарському дворі, сіновалі, рибалка, полювання; специфічних: догляд за домашніми тваринами, катання на конях, човнах, навчання народним ремеслам тощо)

Рис. 2. Основні види зайнятості сільського населення у туризмі

послуг туристам і реалізації вироблених продуктів харчування за доступними цінами; в) поліпшенню благоустрою сіл, облаштування окремих садиб; г) відродженню місцевих народних звичаїв, промислів, кулінарних традицій; д) збереженню і відновленню місцевої історико-архітектурної спадщини, українських садиб із клунями, стодолами, шопами, вітражами тощо.

Висновки. Отже, провівши аналіз сучасного стану розвитку сільського «зеленого» туризму, можна зробити висновок, що сільський «зелений» туризм можна розглядати як невід'ємну складову частину комплексного соціально-економічного розвитку села та як один

із засобів вирішення багатьох проблем сільського населення, особливо проблем зайнятості.

Розвиток сільського «зеленого» туризму позитивно впливає на вирішення соціально-економічних проблем села; на зменшення рівня безробіття на селі та розширення кола самозайнятості сільського населення, особливо молоді; на розширення можливостей реалізації продукції особистого підсобного господарства, причому реалізації її на місці; на поліпшення благоустрою сільських садиб; на відродження, збереження і розвиток місцевих народних промислів, пам'яток історико-культурної спадщини; на підвищення культурно-освітнього рівня сільського населення.

Список літератури:

1. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України : навчальний посібник. Київ : Альтерпрес. 2010. 404 с.
2. Биркович В.І. Сільський «зелений» туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 1(6). С. 138–143.
3. Горішевський П.В., Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський «зелений» туризм: організація гостинності на селі : підручник. Івано-Франківськ : Місто-Н, 2003. 158 с.
4. Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика (етноісторичний туристичний кластер «Древляньська земля») : монографія / за ред. Є.І. Ходаківського. Житомир : ЖДТУ, 2006. 196 с.
5. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму : навчальний посібник. Київ : Знання. 2011. 334 с.
6. Лукомська О.І. Сільський «зелений» туризм як інноваційний напрям диверсифікації агробізнесу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2016. № 1(29). С. 13–17.
7. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм. Київ : Знання, 2006. 271 с.
8. Тищенко С.В. Сільський «зелений» туризм в контексті розвитку нетрадиційної форми господарювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки»*. 2018. № 8. С. 293–301.
9. Щербак С.Д. Розвиток сільського зеленого та екологічного туризму на Українському Поліссі. *Туризм сільський зелений*. 2007. № 4. С. 30–34.
10. Medlik S. Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2003. 274 p.

References:

1. Beidyk O. O. (2010) *Rekreasiini resursy Ukrainy* [Recreational resources of Ukraine] Kyiv: Alterpres. (in Ukrainian)
2. Birkovich V.I. (2008) *Siljskij zelenyj turizm – priorytet rozvytku turystychnoji ghaluzi Ukrainy* [Rural green tourism is a priority for the development of Ukraine's tourism industry]. *Strategichni priorytyty*, no. 1 (6), pp. 138-143.

3. Ghorishevskij P. V., Vasylyjev V. P., Zinjko Ju. V. (2003) *Siljskij zelenyj turizm: orghanizacija ghostrynosti na seli* [Rural green tourism: organization of hospitality in the countryside] Ivano-Frankivsk: Misto-N. (in Ukrainian)
4. Kostrycja M.M. (2006) *Siljskij turizm: teorija, metodologhija, praktyka (etnoistorychnyj turystychnyj klaster «Drevljansjka zemlja»)* [Rural tourism: theory, methodology, practice (ethnohistorical tourism cluster «Drevlyanska land»)] Zhytomyr: ZhDTU. (in Ukrainian)
5. Kliap M.P., Shandor F.F. (2011) *Suchasni riznovydy turizm* [Modern types of tourism] Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)
6. Lukomsjka O. I. (2016) Siljskij zelenyj turizm jak innovacijnyj naprjam dyversyfikaciji aghrobiznesu [Rural green tourism as an innovative direction for agribusiness diversification]. *Naukovi zapysky Nacionaljnogho universytetu «Ostrozjka akademija». Serija «Ekonomika»*, no. 1 (29), pp. 13-17.
7. Rutynskij M. J., Zinjko Ju. V. (2006) *Siljskij turizm* [Rural tourism] Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)
8. Tyshhenko S. V. (2018) Siljskij zelenyj turizm v konteksti rozvytku netradycijnoji formy ghospodarjuvannja [Rural green tourism in the context of the development of non-traditional forms of management]. *Naukovyj visnyk Khersonskogho derzhavnogho universytetu. Serija Gheoghrafichni nauky*, no. 8, pp. 293-301.
9. Shherbak S. D. (2007) Rozvytok siljskogho zelenogho ta ekologhichnogho turizmu na Ukrajinsjkomu Polissi [Development of rural green and ecological tourism in the Ukrainian Polissya]. *Turizm siljskij zelenyj*, no. 4, pp. 30-34.
10. Medlik S. Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2003. 274 p.

РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО «ЗЕЛЕНОГО» ТУРИЗМА КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ТУРИСТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА

В статье рассмотрены сущность и особенности развития сельского «зеленого» туризма как составляющей туристического комплекса. Методом научного абстрагирования уточнено содержание понятия «сельский «зеленый» туризм», в составе туристической отрасли проведена классификация форм и видов его функционирования на региональном уровне. Исследования, проведенные в статье, касаются сельского («зеленого») туризма как направления развития сельских территорий; определена его роль в обеспечении конкурентоспособности туристического продукта региона. Анализируя и обобщая результаты научных разработок многих отечественных и зарубежных исследователей, определено сельский («зеленый») туризм как вид отдыха, связанный с туристической деятельностью в сельской местности. Обоснована привлекательность сельского («зеленого») туризма для развития туристической деятельности и определен данный вид туризма как альтернатива деятельности хозяйств сельского населения.

Ключевые слова: сельский («зеленый») туризм, рекреационный отдых, агротуризм, турпродукт, усадьба, сельские территории.

RURAL DEVELOPMENT OF RURAL GREEN TOURISM AS A COMPLEX TOURIST COMPLEX

Doestic and foreign scientists conducted a number of studies and developed practical recommendations for the field of rural green tourism. However, despite the prerequisites, the region is far behind in the development of this type of tourism from other regions. One of the reasons is the lack of systematic studies of opportunities for the development of this type of tourism and analysis of the activities of green estates. This fact led to the choice of topic of our study. In fact, rural green tourism is of great socio-economic importance for the development of the state. First of all, it is a kind of self-employed population that stimulates the development of peasant farms and local infrastructure. It gives a good rest to all sections of the population with different ages. It provides the peasants with the opportunity to sell surplus products, and thus activates the local labor market, eliminating the need for the population to go abroad for work. Can say that in modern conditions rural tourism is one of the most promising and effective directions of sustainable development of the Ukrainian village. The barrier to the development of agritourism is the insufficient formation of a set of agritourism services, not always a quality agritourism product, the underdeveloped elements of the tourist infrastructure. In his research the author highlights the theoretical components of the features of the study of rural green tourism as a component of the tourist complex; analyzes the factors and prerequisites for the development of rural green tourism as a promising type of tourism; substantiates the peculiarities of the formation of characteristics of the tourist product of rural green tourism as a direction of development of business entities; aims at highlighting the problems of rural green tourism development in modern conditions. Currently, the development of rural tourism in Ukraine is under the influence of various factors, among which are the contributing and those that limit and inhibit its development. Positive factors include, first of all, the presence in Ukraine of rural areas with unique natural, historical, ethnographic and recreational resources. Negative factors include undeveloped rural infrastructure and communications, which are somehow offset by low prices for vacations.

Key words: rural (green) tourism, recreational recreation, agrotourism, tourist products, farmsteads, rural territories.